

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 49. Quid liceat conjugi, si post initum secundum Matrimonium incipiat dubitare de vita prioris conjugis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

dum, si Matrimonium sit adhuc contrahendum, & dubium oriatur de impotentia, de impedimento dirimente, de futura fortè invaliditate Matrimonii contrahēdi, dicitur à n. 40. 533. 796.

368. Q. 49. Quid liceat conjugis, si post initium fecerit Matrimonium incipiat dubitare de vita prioris conjugis. Casus potest sic proponi; Cajus Titiam conjugem ante annos sedecim clam deseruit. Titia ante annos 10. audit Cajum adhuc vivere, & ante 9. annos, cum nihil ampliùs audiret de Cajo, duxit Sempronium, neque scit, an vivat Cajus, an non, nec potest jam, quamvis diligentissimè inquisiverit, id rescire. Quæritur, quid liceat his conjugibus, Titia & Sempronio. D. 1. Pontius l. 7. c. 53. n. 5. Marchant. & alii putant, quamvis mortuus esset Cajus, Matrimonium cum Sempronio esse nullum, adeoque illis nullum licere, quia Clemens III. referendus n. 672. dicit, non posse contrahere aliud Matrimonium, donec certus nuntius afferatur de morte prioris mariti, adeoque videtur illam reddere inhabilem ad aliud Matrimonium. Oppositum longè probabilius docent Avers. Spor. n. 51. Magr. n. 110. & alii communiter, & clarè colligitur ex Cap. Dominus, quod referam, n. 312. Verba autem illa, non possunt, non significant Matrimonium ideo fore irritum, si mortuus sit prior conjug, sed tantum illicitum, nam & verè dicitur eum, qui vovit continentiam, non posse Matrimonium contrahere, quia quod est illicitum, censetur impossibile; attamen si contrahatur, valet. Sed præscindendo ab hoc, an vivat, vel non vivat.

309. §. 2. Si uterque malâ fide processerit, certissimum est, inquit Sanch. l. 2. d. 42. n. 8. neutrum

posse petere aut reddere debitum, quia non est possessio pro Matrimonio, sed pro sexto præcepto copulam inter eos prohibente, nec alterutro foret possessio Juris pro petendo debito, cum possessio Juris inchoari non possit cum mala fide. Quod si eorum tantum unus malâ fide contraxerit, hic non potest petere debitum q̄b rationem jam datam.

§. 3. Pignat. tom. 4. consult. 189. à n. 3. putat bonam fidem hîc esse ampliùs non posse, si contrahatur absque certitudine mortis alterius conjugis, quia Jura prohibentia sunt clara, & ignorantia Juris clari non excusat. Oppositum tenent *Simanc. Gutt.* & alii, nam imprimis potest bonam fidem habere, qui nescit alterum fuisse conjugatum: deinde potest fieri, ut etiam alter ex probabilibus argumentis bonâ fide judicet errorem suum conjugem obiisse, nec sciat requirere hoc plenior certitudinem: unde etiam ille dicitur hîc bonâ fide Matrimonium contraxisse, qui inculpabiliter judicavit sibi licere etiam in tali dubio, & in circumstantiis casus propositi Matrimonium contrahere, tametsi universaliter sciverit, superstitè altero conjugè non licere ad secundas nuptias transire: è contrâ, si processerit cum dubio, formidine, aut remordimento, ne peccaret sic contrahendo, non processit bonâ, sed malâ fide.

§. 4. Quamvis bonâ fide processerit, putâ-
turi aliqui debere nihilominus separari, nec
posse vivere ut conjuges, 1. quia nullum ha-
betur probabile argumentum de valore secundi
Matrimonii, cum enim Cajus abiêrit clâm, si-
gnificum est habuisse aversionem à Titia, & noluisse
sibi, ubi esset, ne Titia sequeretur, vel ipse co-
gere-

310.

311.

Handwritten text on the book's spine, including the name 'Claudio' and the Roman numeral 'VIII'.

geretur ad eam redire, ergo quamvis jam em-
neret ad 30. annos, imò & ad 100. inquit Pignat-
n. 1. non ideo prudenter præsumi poterit ob-
se, tam enim parùm prudenter potest Titia ra-
tione illius absentia præsumere Cajum esse mor-
tuum, quàm parùm Cajus, si alicubi esset, ubi de
Titia nil rescire posset, præsumere posset Titiam
esse mortuam. 2. Cùm Titia & Sempronius
contraxerint uno circiter vel altero anno, post-
quam nuntiatum erat Cajum adhuc vivere,
præsumi debet Cajum tum vixisse, ergo Matrimo-
nium præsumi debet ab initio fuisse invali-
dum, tempore autem convalescere non potest,
neque nunc licitum est de novo contrahere,
cùm non habeatur certitudo de morte Caji.
Primum Matrimonium est in certa possessione
valoris, nec probabile est illud primum Matrimo-
nium defuisse, cùm desit omne prudens ar-
gumentum pro morte Caji, imò pro ejus vita
fuerit testimonium uno anno ante initum se-
cundum Matrimonium, ergo non est probabile,
quòd secundum Matrimonium sit validum,
bona autem fides contrahentium non juvat ad
inchoandum vel continuandum saltem usum
Matrimonii, nisi tum, quando dubium ortum
adfit saltem probabilitas de valore, si enim im-
probabile sit esse validum, ergo non erit probabile
jus ad usum, cùm jus ad usum fundetur in
valore.

312. §. 5. Si saltem unus eorum bonâ fide con-
traxerit, & adhibitâ diligenti inquisitione
resciri possit de vita vel morte Caji, possunt per-
manere simul, & uti conjugio, nam Lucius
Cap. Dominus, De secundis nuptiis ait: *super Matrimo-
nium, quæ quidam ex vobis nondum habita ob-*

conjugis certitudine contraxerunt, id vobis responde-
 rit, ut nullus amodo ad secundas nuptias migrare præ-
 sumat, donec ei constet, quod ab hac vita migraverit
 conjugis: si vero aliquis vel aliqua id hætenus non serva-
 verit, & de morte prioris conjugis adhuc sibi existimat
 dubitandum; ei, quæ sibi nupsit, debitum non denegat
 populanti, quod à se tamen noverit nullatenus exigen-
 gendum: quod si post hoc de prioris conjugis vita constite-
 rit, relicti adulterinis complexibus ad priorem conju-
 gem revertatur, unde tales adhuc tenentur ulte-
 rius inquirere, si sit modus rescindi de vita
 prioris conjugis. Nec obstat, quod Pignat. tom. 4.
 consult. 189. n. 4. dicat, responsum illud Lucii
 III. cum dicat de illis, qui hætenus id non serva-
 verunt, non valere pro his temporibus eò quod
 jam non possit esse bona fides, sed tantum ita
 dispositio de Matrimoniis eo tempore præteri-
 tus, nam contra est, quod ejusmodi dispositiones
 juris, licet dicantur fieri pro tali tempore, ta-
 men secundum Authores passim sunt regula
 communis etiam pro futuris temporibus, nisi
 aliud expressè dicatur, posse autem etiam jam
 esse bonam fidem, dixi n. 310. Ex dictis
 §. 6. Sequitur 1. quod in dubio de morte
 alterius conjugis, etiam ubi unus malâ fide pro-
 cessit, non necessario debeat dissolvi Matrimo-
 nium, sed quod ille, qui bonâ fide processit, sit in
 possessione juris, ut etiam petat debitum, & con-
 sequenter alter sit in obligatione, ut reddat, &
 consequenter, quod possessio juris ad usum se-
 cundæ Matrimonii possit esse, quamvis sit certa
 possessio valoris pro primo Matrimonio, & non
 certum sed dubium, quod illud primum
 Matrimonium desiêrit. 2. Multò magis, si
 Matrimonium bonâ fide processerit, erit possessio juris
 pro

F. I.
 209
 H. mor.
 Claudi
 a Crox
 om. VIII
 ca

pro utroque ad petendum & reddendum debetum. 3. Possessio juris pro licito usu Matrimonii non necessariò fundatur in positiva probabilitate de valore, nam Cap. *Domnus*, dicitur mansisse dubium de morte prioris mariti, unde gratis dicitur, quòd bona fides in hac materia non juvet, nisi ubi est talis positiva probabilitas pro valore, nam jus ad usum hic fundatur secundo Matrimonio bonâ fide inito & exhibito valere.

314. §. 7. Ad rationes in oppositum allatas per responsio, nam est latum discrimen inter Matrimonium contrahendum, quod ante habitam certitudinem de morte prioris conjugis illicitum contrahitur, uti patet ex Cap. *Dominus*. Et quavis primum Matrimonium sit in certa probabilitate valoris, & nullum sit positivum probabile argumentum pro valore secundi, est tamen in illo secundo bonâ fide inito, & tamdiu continuato, possessio, quantum est necesse in ordine ad licitum ejus usum.

315. Q. 50. An usus Matrimonii ex metu gravissimo propter famam vel mortis sit licitus conjugum, qui scienter, vel scientem ignorantem contraxerit Matrimonium cum impedimento dirimente, quod tam citò removere non potest. Affirmant Magister, Hugo à S. Victore, Hostiensis. Idem dixerunt Henricus & alii, saltem si Judex compellat ad reddendum debitum, quia tunc videtur tolli impedimentum: sed oppositum est certum, uti tenent reliqui cum *Avers.* q. 11. 3. Et ratio est, quia cum Matrimonium nullum, copula certò erit fornicaria; nec ignorantia impedimenti, aut metus mortis, tunc est, cum possunt reddere habilem ad contrahendum, uti constabit ex dicendis